

GRAABNER – Chtěl jsem skvělé muzikanty

Odpovídají Mírek Gärtner, Štěpán Smetáček a Honza Holeček.

Třebaže se dá o albu „Bezčasí“ hovořit ještě pořád jako o nahrávce čerstvé, v informačních materiálech se dočteme, že nápad na celkový projekt už má docela solidní vous. Vzpomeň si, kdy a za jakých okolností se urodila prvotní myšlenka na GRAABNER?

Mírek Gärtner: V roce 2011 jsem už podruhé opustil kapelu MANŽELÉ, kterou jsme s Lesikem Hajdovským zakládali o třicet let dříve. Měli jsme za sebou 6 alb, na některých písničkách jsem se podílel jako spoluautor. Řekl jsem si, že nazrál čas, abych udělal něco úplně sám a nenechal si od nikoho do tvorby mluvit. Ale od myšlenky k činům bylo ještě daleko.

Snažil jsem se přesvědčit členy kapely MARMA KANSAS REVIVAL, v níž jsem také hrál, abychom se pokusili o vlastní repertoár, ale marně. Já jsem v té době, tedy zhruba v roce 2017, měl natočenou jednu vlastní písničku. A hledal jsem muzikanty, kteří do toho půjdou se mnou. Zpěvák MARMY Jindra Vobořil (BACILY, PUMPA atd.), výborný chlapík, kamarád a muzikant, mě seznámil s Ivem Bohuslávkem, skvělým kytaristou a nezištným kamarádem, který hrával v kapele ŘETĚZ se Štěpánem Smetáčkem. Z MARMY byl i můj dlouholetý kamarád klávesista Honza Dočekal. Tihle všichni nahráli své party k první písničce „Bílá vrána“, na albu GRAABNER je poslední v pořadí.

Myslel jsem, že teď už to pofrčí a bude se točit. Ale pak přišly pohromy.

Druhou písničku už Jindra nazpívat nestačil. Vážně onemocněl a já jsem přes rok čekal, jestli se uzdraví. Bohužel zemřel. Aby toho nebylo dost, půl roku po něm odešel na věčnost i klávesák Honza Dočekal. Ivo Bohuslávek šel z existenčních důvodů učit na hudební školu do pohraničí. Nahrál a nazpíval jsem si tedy celé album sám. Trvalo to dost dlouho (o všech možných peripetiích se studiovou technikou ani radši nemluví). A pak přišel zlatý hřeb – najít spoluhráče, kteří by to nahráli. A textaře.

Takže máš pravdu, nápad má docela solidní vous...

Kapelní soupisku zdobí zajímavá jména, prozradíš, podle jakých kritérií jsi spoluhráče vybíral a kdo dal v přesvědčování nejvíc práce?

Mírek Gärtner: Chtěl jsem skvělé muzikanty, kteří se budou do téhle muziky stylově hodit. Ale dobrí muzikanti zase obvykle mají kritérium, aby se jim ta muzika líbila.

Začal jsem bubeníkem, jsem na ně zatížený – mám takové přesvědčení, že když je dobrý bubeník, je dobrá i kapela. Štěpán Smetáček nahrál tu první písničku, poslal jsem mu tedy i další a jemu se taky líbily. Je to profík, podle mě jeden z nejlepších bubeníků v Česku, takže bicí pěkně „odsepalý“. Pak jsem zkoušel různé kytaristy, ale nakonec mi do cesty přišel Tomáš Fuchs, spíš jazzrockový kytarista, ale s bohatým rockovým fundusem. Tři písničky z alba nedokončil, protože odjel na turné s Janou Kirschner, a já taky nemohl dál čekat. Naštěstí mi dal kontakt na Kubu Červinku ze 100 ZVÍŘAT a ten kytarové party dokončil.

Největší problém byl se zpěvákem. Já měl jasnou představu o mužném hlasu, který by do téhle muziky pasoval. Pár jsem jich vyzkoušel. Nakonec mě na memoár koncertu za Jindru Vobořila kytarista Pepa Kůstka upozornil na zpěváka Honzu Holečka. Skladby se mu líbily, jenže v té době nahrával s FLAMENGEM a s Pavlem Marcellem, takže jsem musel být hodně trpělivý, než zpěvy dokončil.

Klávesáka už jsem ani nesháněl, to bych to nahrával doteď. Ve třech písničkách se objevila sóla původního klávesáka Honzy Dočekala, jinak jsem tyhle party nechal tak, jak jsem je nahrál já. Ale zpět k otázce – přesvědčování nedalo práci, ale největším nepřítelem byl čas.

Album obsahuje deset písní, jde o skladby složené v posledních letech, nebo jsi otevíral šuplíky a předkládáš i nějaký domazlený kousek z počátků tvjí bohaté hudební minulosti?

Mírek Gärtner: Na to je jednoduchá odpověď. V šuplíku jsem nic neměl. Takže žádný „domazlený kousek“ z historie se na albu neobjevuje. Všechny písničky jsou složené v posledních letech.

Dokázal bys určit, která skladba tě při skládání nejvíce potrápila, a naopak, která z tebe doslova vyletěla?

Mírek Gärtner: To bych nedokázal. Ze mě totiž nic moc nelítá, skládání je pro mě docela dřina. A také nahrávání všech nástrojů je pro mě obtížné. Ale hlavně mě vždy trápí pochybnosti, jestli je to dobrý... Odměnou je pro mě výsledek, když si to po té dřině poslechneš. A samozřejmě ohlasy, když

se to někomu líbí...

Na zadní straně cédečka se dočteme, že nahrávání probíhalo částečně ve tvém studiu, částečně ve studiích ostatních hudebníků a to vše v letech 2017-2022. To je nadmíru štědrá porce času. Jak taková spolupráce na dálku funguje?

Mirek Gärtner: Tenhle způsob nahrávání označil hudební kritik Josef Vlček v Headlineru, když psal recenzi na GRAABNERA, za aktuální trend a podobné kapely za kapely korespondenční. V mém případě byla spíš způsobena okolnostmi, které jsem uvedl výše. Spolupráce probíhá tak, že se musí natočit základní verze, která je potom svou délkou a strukturou pevně daná a tedy i konečná. Jsou v ní všechny nástroje. Rozešleš ji jednotlivým muzikantům a oni svoje party nahrají v domácím studiu. Pak je pošlou zpět. A já byl ten, kdo tracky vyměňuje za nové verze a skládá vše dohromady, posílá muzikantům premixy, připomínky a vrací nahrávky na předělání, dokud není spokojenost na obou stranách. Prvotní mix pouze pro představu jsem udělal také já a finální mix pak vycizeloval Štěpán Smetáček ve svém studiu. A ten pak masteroval mistr Kakaxa zase ve svém studiu zbees. Takže je to vše poněkud komplikované, ale dá se to...

Pokud je GRAABNER prezentován jako tvoje vize, kolik prostoru pro vlastní kreativitu dostali zúčastnění muzikanti? Dokázal bys ukázat na píseň, jež po zásahu přizvaného hudebníka změnila tvář k nepoznání?

Mirek Gärtner: Vize je to moje, ale asi se spíše ptáš na jednotlivé party. Jak jsem už říkal, celé album a všechny nástroje i zpěv jsem nahrál nejdřív sám. Samozřejmě se podoba mých původních demo nahrávek podstatně změnila, když to ostatní kluci přehráli. Asi si dovedeš představit ten rozdíl, když vyfukáš bicí na klávesnici počítače a když za to vezme Štěpán Smetáček... Já jsem přece jenom pouze „vyučenej“ basista a z nouze klávesák. Nejsem Mike Oldfield. Každý muzikant vlastně podle mé předlohy hrál a zpíval podle sebe a taky do toho kus sebe dal. Ale zase nemůžu říct, že by se písničky změnily k nepoznání. Při tomto způsobu nahrávání se ani moc měnit nedají, nikdo nic nemůže přidávat. Muselo by se stříhat a to by bylo dost znát...

O textovou stránku alba ses podělil s Vladimírem Čechem. Psali jste je už do hotové muziky, nebo šlo o listování vlastními sbírkami dávno napsaných věcí s následným výběrem a úpravou pro vhodné vyznění?

Mirek Gärtner: Já jsem to všechno nejdřív nazpíval „svahilsky“ a pak jsme s Vládou Čechem podle toho dělali texty už na hotovou muziku. Moje jsou tři. „Bezčasí“ jsem napsal po zhlédnutí filmu Bély Tarra Turinský kůň (vřele doporučuji, slušná depka, stejně jako všechny jeho filmy). „Snad jednou“ je volně inspirovaný legendou o Sv. Kryštofovi. Máme ho tady v Úvalech vymalovaného na průčelí fary. „Podzimní“ je text, který se mi stále vkrádal do hlavy, když jsem melodii zpěvu hrál na klávesy. Ve svém věku už mám nárok trochu bilancovat a koukat do věčnosti...

S Vládou se znám dlouhou řadu let, ale nikdy se mi nesvěřil, že by psal básně. Až když jsem mu řekl, že mám muziku a nemůžu najít textaře, tak to prozradil. Měl nějaké hotové věci v šuplíku, ale musel je přizpůsobovat písničkářům a mým požadavkům, ze kterých mu šla hlava kolem. Chtěl jsem, aby texty celkově byly trochu neveselé, trochu dramatické, trochu poetické, trochu melancholické, ale hlavně ne moc na „vážno“.

Takže mu díky těm nesourodým požadavkům jejich tvorba dala zabrat, i když podle mého soudu se mu ve výsledku všechno skloubit povedlo.

„Bílou vránu“ otextoval ještě Jindra Vobořil. Myslím, že text i ta písnička byly poslední hudební věci, které ve svém bohatém hudebním životě udělal...

Je GRAABNER čistě studiovou záležitostí, nebo už proběhla, probíhají či proběhnou živá vystoupení?

Mirek Gärtner: Původně jsem ani nechtěl dělat žádnou „živou“ kapelu. I s ohledem na spoluhráče, kteří mají všichni spoustu angažmá a domovské skupiny. Ale postupem času slyším ze všech stran, abych s tím vylezl na pódium. Takže už jsem „zlomenej“ a zkusím dát kapelu dohromady. Zatím nemůžu najít především klávesistu.

I kdyby se z projektu GRAABNER podařilo udělat koncertní verzi, muzikanti by se v ní nejspíš střídali a vystupování by bylo spíš výjimečné.

Takže se zatím spíš soustředím na další album, pár nových věcí už mám nahraných...

Byl bych vděčný i za výjimečná vystoupení a držím (i sobě) palce, ať to dopadne, jak má. K následovníku „Bezčasí“ směřovala i jedna z připravovaných otázek a odpověď, zda bude, je tím pádem zodpovězena. Už tušíš, zda budeš chtít k příštímu albu zachovat současné složení kapely a vytyčený směr progresivního rocku?

Mirek Gärtner: Co se týká směru, tak fakt nevím, co ze mě vyleze. Jsem spíš intuitivní skladatel, nemám dopředu nic v hlavě. Ale jasně, nemůžeš si z hlavy vymazat tu linii artu a prog rocku. Takže někde tam se pohybovat budu. A s kapelou to bude zase stejný hledání. Jak už jsem odpovídal, záleží na tom, jak se nová tvorba bude líbit. Po pravdě si nové písničky neumím představit hlavně bez Štěpána Smetáčka. S ním se hodně dobře spolupracuje. U ostatních, jak to tak šacuju, bude záležet na čase a vytíženosti. Ale jednal jsem i s dalšími muzikanty, kteří by se mohli nebo chtěli zúčastnit, ale nechtěl bych zatím nic prozrazovat. Uvidíme...

Jaké jsou plány Mirka Gärtnera pro nejbližší měsíce?

Mirek Gärtner: Jestli myslíš hudbu, tak hlavně skládat. Ale ono si nic moc v tomhle ohledu nenaplánuješ, buďto holka múza přijde, nebo ne.

Protože ani v recenzi nezastírám, že světlem majáku, jež navedl spolehlivě mou pozorností naplněnou bárku do přístaviště GRAABNER, byla jména Štěpán Smetáček a Honza Holeček, dovolil jsem si oba pány oslovit a rozšířit naše povídání.

Jako první tedy bubenická ikona Štěpán Smetáček...

Jakými cestičkami jsi se do GRAABNER dostal? Potřebuješ, v momentě kdy se máš rozhodnout pro účast na podobném projektu, slyšet hudební nástřel, o co půjde, nebo ti stačí slovní vykreslení plánované produkce?

Štěpán Smetáček: Ke spolupráci mě přivedl kytarista a zakládající článek mé první skupiny ŘETĚZ Ivo Bohuslávka. Ten se na projektu také zúčastnil, ještě v době, kdy žil a zpíval Jindra Vobořil. Právě jím nazpívanou skladbu „Bílá vrána“ jsem nabubnoval jako první a nic dalšího o projektu nevěděl. Po smrti Jindry Vobořila a delší době odmlky se autor Mírek Gärtner najednou ozval, jestli bych nepokračoval v nahrávání, že s tímto projektem plánuje celé album. Rád jsem si nechal materiál poslat a po poslechu jsem nadšeně souhlasil. Bylo jasné, že jde o mimořádný projekt.

Je GRAABNER tvou premiérovou progrockovou zkušeností?

Štěpán Smetáček: Já hlavně nemám moc zkušeností s těma škatulkama. Takže nevím. (úsměv)

Dobře, jak tedy vybíráš projekt, do kterého se rozhodneš jít? Spoléháš na jakýsi vnitřní radar, nebo tam za určitých okolností můžou hrát svoji úlohu i finance?

Štěpán Smetáček: Živím se hudbou a za ty léta musím spoléhat na to, že můj výkon má nějakou cenu. Ale když je něco, na čem mi záleží, co mě naprosto zajímá a nejsou na to peníze, finance jdou stranou. Doufám, že se ke mně třeba dostanou jinudy. Nesmí se to ale přehánět. Sám jsem byl často v situaci, kdy mi kamarádi nahráli něco zdarma. Není to moc příjemný. Některé vlastní projekty jsem kvůli tomu stopnul. Nejblbější varianta je, že kámoši nahrajou zdarma a pak to vydělává. Opak je, že platíš výkony a pak to máš doma pro radost. Taky jde o množství. Jestli se ptáš na GRAABNER, myslím, že se nesluší o tom mluvit. Co je komu do toho.

Ne, ne, vůbec jsem necítil na konkrétní částky, spíš mne zajímalo, co vše bereš v potaz při svém rozhodování... Jak ti vyhovovala práce na dálku, nejsi v tomto směru spíše staromilec, co by měl u nahrávání nejraději celou kapelu?

Štěpán Smetáček: Ano, jsem staromilec, ale už jsem slyšel i několik věcí, které vznikly takhle na dálku a nestály za poslech. Docela mě to tím pádem lákalo. A o to víc, že jsem netušil, kdo je na druhé straně „drátu“. Myslel jsem si, že se patrně nikdy nevidíme.

Krom bicích ses postaral i o mix alba. Dostal jsi od Mirka Gärtnera v obou případech zcela volnou ruku, nebo jsi byl mírně korigován?

Štěpán Smetáček: V obou případech jsem byl korigován v nejlepší slova smyslu. Ať už více, či méně. Mírek je coby autor člověk s jasnou představou. A to jsem chtěl ctít, neboť bylo proč.

Našel bys na „Bezčasí“ svou nejoblíbenější píseň? Je to zároveň ta, která se ti hraje nejlépe?

Štěpán Smetáček: GRAABNER je tak celistvý útvar, že něco z toho vytrhnout, vyzdvihnout, už nedovedu. Jsou tam věci, kterým jsem se musel hodně věnovat. Změny metra i tempa, groovy v lichých taktech... Vzalo to i pár dní, ale to mě bavilo nejvíc. Práce na hudbě, která má smysl.

A nyní ten, jenž „Bezčasí“ propůjčil svůj hlas – Honza Holeček.

Jak jsi se k projektu GRAABNER vlastně dostal? Víš, že býváš v jednom kole, tudíž předpokládám, že to muselo být buď obří zaujetí prezentovanou hudbou, možná přátelská výpomoc, nebo tam hrál roli ještě nějaký jiný faktor?

Honza Holeček: Ano, samozřejmě mne hudba projektu GRAABNER zaujala, je tam spousta výborných hudebních nápadů. Dalším podstatným argumentem, proč jsem se rozhodl na nabídku kývnout, byla skutečnost, že desku měl původně nazpívat můj kamarád Jindra Vobořil, který na albu nazpíval a tuším, že i otextoval skladbu „Bílá Vrána“. Měli jsme s Jindrou velké plány předtím, než zemřel, na společné hraní, ještě spolu s kytaristou Pepou Kůstkou, ale už jsme to nestihli. Bral jsem to částečně jako povinnost a pomoc kámošovi a desku za něj dokončit.

Pro leckoho může být překvapením, zahlédne-li tvé jméno v projektu zasvěceném progresivnímu rocku. Bral si to spíš jako výzvu, nebo jsi měl trochu obavu, jak se s tím dokážeš popasovat?

Honza Holeček: To věřím, že to může být pro spoustu lidí překvapením, ale zase na druhou stranu progresivní rock celý život poslouchám a znám a vlastně i hraju. Na svých sólo koncertech hraju i nějaké věci od P. Hammilla a VDGG, takže úplné vybočení z „řady“ to není.

Na „Bezčasí“ hrají nezanedbatelnou roli klávesy, nesvrběly tě prsty? Neříkal sis „tady by to moc slušelo Hammondům, tady bych to zahrál úplně jinak“, udržel jsi démona černobílých klapek na uzdě? (úsměv)

Honza Holeček: No s Mírou jsme to řešili. Otázka byla hlavně časová, tou dobou jsem měl roztočené další dvě desky, kterým jsem se musel na 100 % věnovat a prostě bych na to nenašel čas.

Jak to máš se zpíváním textů jiných autorů? Potřebuješ se naladit na stejnou pocitovou vlnu, nebo se spíš soustředíš na melodii a techniku?

Honza Holeček: Vždy je to složité, zvláště česky. Bojuju s tím už pár let, nejvíce ve FLAMENGU s Kainarovými texty. V případě projektu GRAABNER to bylo stejné, spoustu věcí jsem si předělal na sebe, Mírovi se to třeba nelíbilo, tak jsem to doupravil a našli jsme názorový konsenzus.

Tvá nejoblíbenější píseň na „Bezčasí“ a proč právě ta?

Honza Holeček: „Bílá Vrána“ kvůli Jindrovi, moc mně chybí...

Velký dík všem zúčastněným za čas a bezva odpovědi. Ať se daří!

RECENZE

<https://www.graabner.cz/>